

Trygghet i offentliga miljöer

En undersökning av trygghetsarbete i Malmö
med Folkets Park som exempel utifrån Crime
Prevention Through Environmental Design

Amanda Eriksson och Klara Hochhalter

Examensarbete/Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Landskapsarkitektprogrammet
Alnarp 2025

Trygghet i offentliga miljöer - en undersökning av trygghetsarbete i Malmö med Folkets Park som exempel utifrån Crime Prevention Through Environmental Design

Safety in Public Spaces - A Study of Safety Work in Malmö with Folkets Park as an Example, Based on Crime Prevention Through Environmental Design

Amanda Eriksson och Klara Hochhalter

Handledare:	Matilda Alfengård, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Examinator:	Märit Jansson SLU, institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Omfattning:	15 hp
Nivå och fördjupning:	Grundnivå, G2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i landskapsarkitektur
Kurskod:	EX0845
Program/utbildning:	Landskapsarkitektprogrammet
Kursansvarig inst.:	Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Utgivningsort:	Alnarp
Utgivningsår:	2025
Omslagsbild:	Klara Hochhalter
Upphovsrätt:	Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.
Nyckelord:	Trygghet, CPTED, Folkets Park, Malmö, Trygghetsmätningar och brottsprevention

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap
Institution för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

☒ JA, jag, Amanda Eriksson har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

☒ JA, jag, Klara Hochhalter har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Sammandrag

Trygghet har under de senaste åren blivit ett omdiskuterat ämne inom stadsplanering och begreppet är starkt kontextberoende. Hur trygghet upplevs och uttrycks varierar beroende på individ, miljö och de specifika omständigheterna i en given situation. Flera inriktningar och principer har utvecklats för hur trygghetsarbete kan se ut. *Crime Prevention Through Environmental Design* (CPTED) är en av dessa inriktningar och handlar om hur den fysiska miljön kan utformas för att förebygga brott och öka tryggheten. Uppsatsens syfte har varit att undersöka hur trygghet i offentliga miljöer kan främjas och förstås i Folkets Park genom CPTED. Genom dokumentstudier och fallstudien analyserades hur parkens fysiska utformning påverkar besökarnas upplevelse, där fallstudien utgjorde den största delen av det empiriska arbetet. Fallstudiens fokus på Folkets Park i Malmö, som är ett område med historiska trygghetsutmaningar, belyser vikten av att skapa säkra och inkluderande offentliga platser. Uppsatsen identifierar centrala teman kring trygghet och diskuterar Malmö stads åtgärder för att öka tryggheten.

Resultatet av studien visar att trygghet är en subjektiv känsla som formas av individens bedömning av säkerhet, vilket grundas på rädsla och risk för brott i relation till personliga, sociala och kulturella faktorer. Studien visar också att åtgärder för att förbättra säkerheten inte alltid leder till en ökad känsla av trygghet. Dessa båda aspekter gör att trygghetsarbete i staden blir komplext och måste anpassas efter den specifika kontexten och de unika förutsättningarna för det område där man vill skapa en känsla av trygghet.

Nyckelord: Trygghet, Crime Prevention Through Environmental Design, Folkets Park, Malmö, trygghetsmätningar och brottsprevention

Abstract

Safety has become a debated topic in urban planning in recent years, and the concept is highly context-dependent. How safety is perceived and expressed varies depending on the individual, environment, and the specific circumstances of a given situation. Several approaches and principles have been developed for how safety work can be structured. Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED) is one such approach, focusing on how the physical environment can be designed to prevent crime and enhance safety. The aim of this thesis has been to investigate how safety in public spaces can be promoted and understood in Folkets Park through CPTED. Through document studies and a case study, the thesis analyzes how the park's physical design influences visitors' experiences, with the case study forming the primary empirical work. The case study focuses on Folkets Park in Malmö, an area with historical safety challenges, highlighting the importance of creating safe and inclusive public spaces. The thesis identifies key themes related to safety and discusses Malmö City's measures to enhance safety.

The results of the study show that safety is a subjective feeling shaped by an individual's assessment of security, which is based on fear and the risk of crime in relation to personal, social, and cultural factors. The study also shows that measures to improve safety do not always lead to an increased sense of security. These two aspects make safety work in the city complex and must be adapted to the specific context and unique conditions of the area where one wants to create a sense of security.

Keywords: Security, Crime Prevention Through Environmental Design, Folkets Park, Malmö, safety measurements and crime prevention.

Tabellförteckning

Tabell 1 Granskade dokument.	11
Tabell 2 Tabell över aktivitetsfrämjande områden över hela parken.....	27
Tabell 3. Tabell över aktivitetsfrämjande områden över norra delen	28
Tabell 4. Tabell över aktivitetsfrämjande områden över centrala delen.....	29
Tabell 5. Tabell över aktivitetsfrämjande områden över södra delen.....	30

Figurförteckning

- Figur 1. Orienteringskarta över Malmö innerstad där Folkets Park Malmö är utmarkerad. (Ezmap.co, 2025) [Karta] [26-02-2025] s. 8
- Figur 2. Orienteringskarta över Malmö innerstad där Folkets Park Malmö är utmarkerad. (Ezmap.co, 2025) [Karta] [26-02-2025] s. 23
- Figur 3. Den norra entrén till Folkets Park Foto: Amanda Eriksson s.24
- Figur 4. Jaktpaviljongen bakom buskarna Foto: Amanda Eriksson s. 24
- Figur 5. Sidovägg med affischer över aktiviteterna i folkets park. Foto: Amanda Eriksson s.24
- Figur 6. Underhållsarbete av isrink. Foto: Klara Hochhalter s.24
- Figur 7. Rosen. Foto: Klara Hochhalter s.25
- Figur 8. Belysning i träden Foto: Klara Hochhalter s.25
- Figur 9. Paradgatan vid norra ingången Foto: Klara Hochhalter s. 25
- Figur 10. Folkparksgrillen Foto: Klara Hochhalter s.25
- Figur 11. Orienteringskarta över Folkets Park Malmös aktivitetfrämjande områden. (Ezmap.co numrering tillagt i efter hand) [13-02-2025] s. 28
- Figur 12. Orienteringskarta över Folkets Park Malmös aktivitet främjande områden för den centrala delen. (Ezmap.co numrering tillagt i efter hand) [13-02-2025] s. 29
- Figur 13. Orienteringskarta över Folkets Park Malmös aktivitet främjande områden för den centrala delen. (Ezmap.co numrering tillagt i efter hand) [13-02-2025] s. 30
- Figur 14. Orienteringskarta över Folkets Park Malmös aktivitet främjande områden för den södra delen. (Ezmap.co numrering tillagt i efter hand) [13-02-2025] . s. 31
- Figur 15. Reptilcentret. Foto: Amanda Eriksson s.32
- Figur 16. Folkparkskontoret Foto: Amanda Eriksson s.32
- Figur 17. Entré och höghuset som övervakar parken i bakgrunden. Foto: Klara Hochhalter s.32
- Figur 18. Upphängningen av lampor i träden. Foto: Klara Hochhalter s.33
- Figur 19. Lampor i träden. Bredvid konstverket av en ”vanlig bordslampa” Foto: Amanda Eriksson. s. 33
- Figur 20. Stationära lyktstolpar som är placerade över hela parken. Foto: Klara Hochhalter s. 33
- Figur 21. Vegetation på sen-vinterhalvåret. Foto: Amanda Eriksson s. 33
- Figur 22. Mur som blockerar insynen till parken. Foto: Amanda Eriksson s.33
- Figur 23. Stora entrén som har tydliga siktlinjer in till parken. Foto: Amanda Eriksson s.33

1 Inledning

I detta kapitel presenteras uppsatsen bakgrund, syfte och frågeställning samt avgränsningar.

2.1 Introduktion

Trygghet och säkerhet är ett omdiskuterat ämne inom såväl samhällsutveckling som i planering, gestaltning och förvaltning av den byggda miljön och har därmed resulterat i ett stort antal utredningar, policyer och målsättningar från global, nationell, regional och lokal nivå (Region Skåne, 2022; Malmö stad, 2023b; Sou, 2024). I hållbarhetsdiskurser och jämställdhetsarbete pekas ofta trygghet ut som en central del för att utveckla hållbara samhällen och städer (Forssell et al. 2010). I den byggda miljön omsätts dessa strategier i konkreta åtgärder som påverkar hur människor rör sig, interagerar och upplever offentliga platser (Sandberg, Branden, Rönnblom, Coe & Hudson, 2017). Enligt stadsplaneringsforskaren Lina Berglund Snodgrass (2015) är upplevelsen av trygghet en subjektiv känsla som kan variera avsevärt mellan olika individer beroende på deras förhållningssätt till säkerhet samt i kombination med den bakgrund de har med sig in i olika situationer. Trygghet är starkt sammankopplat med och påverkas av känslan av säkerhet, rädsla och brott (Listerborn, 2000). Trygghet och säkerhet är begrepp som ibland behandlas som synonymer, men där Berglund Snodgrass (2015) beskriver att säkerhet grundar sig i den faktiska risken att utsättas för brott medan trygghetskänslan handlar om rädslan för att utsättas för brott. För att hantera den komplexitet som trygghet och säkerhet i den offentliga miljön innebär, har olika teorier, metoder och strategier utvecklats för att möta människors skiftande behov och bakgrunder.

Ett av dessa förhållningssätt är *Crime Prevention Through Environmental Design* (CPTED), som syftar till att skapa trygga och säkra urbana miljöer (Boverket, 2023). CPTED- principerna är ett "situationellt brottsförebyggande" arbete som handlar om hur den fysiska miljön kan utformas för att förebygga brott och öka säkerheten och i sin tur öka tryggheten i samhället (Boverket 2023). Det kan handla om arkitektur och rumslig konfiguration i och av områden. Det kan också handla om objekt i stadsrum, till exempel förbättrad belysning eller röjning av buskage. De sex principer som ingår i CPTED är: Territorialitet, Tillträdeskontroll, Naturlig övervakning, Försvårande av brottsgenomförande, Image och Aktivitetsfrämjande (ibid.). I denna studie fungerar CPTED- principerna som en utgångspunkt för att förstå hur Malmö stad har arbetat med att öka tryggheten i staden och för att analysera de fysiska miljöerna. Detta är en teori för att arbeta med trygghet och inte ett konkret tillvägagångssätt för brottsprevention i offentliga miljöer.

Malmö trygghetsarbete är en central fråga för kommunen, där vissa områden upplevs som mer otrygga än andra (Ivert, Chrysoulakis, Kronkvist & Torstensson Levander, 2013). Särskilt i delar av innerstaden, såsom Möllevången och Norra Sofielund, rapporterar invånare om ordningsstörningar, droghandel och våldsincidenter, (se figur 1).

Folkets Park i Malmö är Sveriges äldsta och mest besökta folkpark (Malmö stad, 2025) och parken gränsar till stadsdelarna Möllevången och Norra Sofielund (Ivert et al. 2013, se figur 1). Mot bakgrund av boendes rapporter om att knarkhandeln vid den så kallade 'knarkrondellen', som ligger i direkt anslutning till Folkets Park, har återkommit trots tidigare insatser (SVT Nyheter, 2016), har Malmö stad vidtagit åtgärder såsom kameraövervakning (SVT Nyheter, 2017). Trots tidigare insatser och åtgärder kvarstår otryggheten och specifikt i områden i anslutning till folkets park (Polismyndigheten, 2024a). Detta belyser en fortsatt utmaning i att effektivt förebygga brott och skapa en trygg stadsmiljö. Det finns fler olika teorier på hur man bäst arbetar med trygghetsarbetet i offentliga miljöer. Folkets Park, med sin betydelse som både en central mötesplats och en plats med återkommande oredningstörningar, utgör en intressant och relevant plats att undersöka för att bidra till den pågående diskussionen om effektiva åtgärder för att öka tryggheten i stadens offentliga rum. Mot bakgrund till detta kommer denna uppsats att undersöka hur trygghetsarbetet i Malmö och Folkets park utformas och vilka strategier som används för att skapa en tryggare stadsmiljö.

Figur 1. Orienteringskarta över Malmö innerstad där Folkets Park Malmö är utmarkerad. (Ezmap.co, 2025) [Karta] [26-02-2025]

2.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att bidra till diskussioner om trygghet och trygghetsskapande insatser i offentliga miljöer genom att undersöka Malmö stads trygghetsarbete med specifikt fokus på Folkets Park i Malmö utifrån principerna för Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED). Vidare syftar studien till att med hjälp av CPTED-principerna undersöka hur upplevelsen av

trygghet kan förbättras, och därigenom bidra till en diskussion kring trygghetsaspekter i den byggda miljön.

Våra frågeställningar är följande:

- Hur kan forskningslitteraturen, med fokus på CPTED, bidra med strategier och metoder för trygghet i offentliga miljöer?
- Hur kan upplevelsen av tryggheten i Folkets Park i Malmö förstås utifrån CPTED?

2 Material och metod

Detta kapitel redogör för de metoder som valts för att besvara uppsatsens syfte och frågeställningar. Inledningsvis beskrivs litteraturstudien och den centrala roll den har spelat för att bygga en förståelse av trygghet i offentliga miljöer. Genom att sammanföra insikter från tidigare forskning och teorier skapas en teoretisk grund för analysen, vilket ger ett underlag till arbetet med fallstudien av Folkets Park i Malmö. Fallstudien ger en möjlighet att noggrant undersöka de faktorer som påverkar trygghet och säkerhet ur både teoretiska och empiriska perspektiv.

3.1 Litteraturstudie

Denna metod svarar mot frågeställningen:

- Hur kan forskningslitteraturen, med fokus på CPTED, bidra med strategier och metoder för trygghet i offentliga miljöer?

Litteraturstudien utgör grunden för utformningen av vårt teoretiska ramverk för att diskutera det empiriska materialet men även för att genomföra fallstudien av Malmö stads arbete med Folkets Park som exempel. En litteraturstudie innebär en systematisk genomgång och analys av tidigare forskning inom ett ämnesområde för att identifiera centrala begrepp, teorier och perspektiv som är relevanta för studien (Bryman, 2018).

Litteraturen undersöker begreppet trygghet och hur trygghet diskuteras i forskningsstudier om planering av offentlig miljö samt fysiska och sociala strukturer. Sökning efter litteratur har gjorts genom sökmotorerna *Google Scholar*, *SLUs bibliotek* och *Diva Portal*. Sökorden för uppsatsen är följande: trygghet, CPTED-principerna, brottsprevention.

I denna studie ligger fokus på CPTED-principerna för att undersöka hur trygghet och brottsförebyggande åtgärder kan användas i utformningen av offentliga miljöer, där litteraturen bygger på centrala teorier av Jacobs (1961), Newman (1971) och Jeffery (1977). Deras teorier lade grunden för att förstå hur den byggda miljön påverkar trygghet och brottslighet. Eftersom dessa teorier har utvecklats över tid har nyare riktlinjer inkluderats som vidareutvecklar CPTED-konceptet. Boverket (2023) och Brottsförebyggande rådet (2000) har varit två viktiga aktörer som förklarar begreppen utifrån en svensk kontext. CPTED- principerna uppkom utomlands och därför berörs även internationell litteratur för att beskriva hur konceptet och idéerna bakom principerna växte fram.

3.2 Fallstudie

Denna metod svarar till frågeställningen:

- *Hur kan upplevelsen av tryggheten i Folkets Park Malmö förstås utifrån Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED)?*

Denna studie tillämpar en fallstudiemetodik för att undersöka tryggheten i Folkets Park utifrån Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED).

Fallstudien fokuserar på trygghetsaspekter i Malmö stad och omfattar en dokumentstudie i kombination med platsbesök och observationer. Genom att använda en fallstudiemetodik kan en djupare förståelse för de komplexa sociala och fysiska faktorer som påverkar trygghetsupplevelsen i en given miljö skapas (Yin, 2008). Genom att kombinera olika typer av insamlingsmaterial kan vi säkerställa en mer heltäckande analys som belyser hur Malmö stads arbete fungerar både på strategisk och operativ nivå i relation till trygghetsskapande i offentliga rum. Det är värt att notera att inom den tidsram vi haft till vårt förfogande har vi enbart undersökt två av de sex principerna för Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED): aktivitetsfrämjande och naturlig övervakning.

3.2.1 Urval av fall

Fallstudien fokuserar på Folkets Park i Malmö mot bakgrund av att parken ligger centralt och är en plats där ett flertal aktiviteter äger rum, vilket lockar många människor till platsen (Malmö stad, 2025) samtidigt som trygghet är en återkommande diskussion i Malmö. Parken ligger även i nära anslutning till Möllevången och Norra Sofielund, områden som länge har präglats av en hög frekvens av rapporterade ordningsstörningar och upplevd otrygghet, särskilt relaterat till droghandel och våld (Ivert et al. 2013, se bilaga 1, 2, 3 och 4). Dessa omständigheter gör Folkets Park till ett relevant fall att studera utifrån ett trygghetsperspektiv.

3.2.2 Dokumentstudie

I dokumentstudien genomfördes en dokumentgranskning av olika typer av dokument för att belysa olika aspekter av trygghet i Folkets Park och Malmö som helhet. Arbetet inleddes med en genomgång av Malmö stads översiktsplan där syftet var att få en övergripande förståelse för stadens engagemang och prioriteringar i arbetet med att skapa en tryggare stad utifrån planeringsperspektivet. Vidare analyserades dokument och undersökningar som fokuserade på Malmöbornas upplevelse av sin boendemiljö. De publicerade resultaten av trygghetsmätningarna från Ivert et al. (2013), Malmö stad (2023a) och Polismyndigheten (2024a) har använts för att få en förståelse för de boendes upplevelser av sina boendemiljöer. Genom denna insamling strävade vi efter att fördjupa förståelsen för trygghetsproblematiken i det specifika område som studien avser.

För att ytterligare komplettera och fördjupa denna förståelse granskades relevanta källor som belyser specifika åtgärder och lokala insatser. Detta inkluderade rapporter som direkt berör Folkets Park, samt externa mediekällor som lyfter fram aktuella problem i området. Genom att integrera dessa olika typer av dokument strävar vi efter att skapa en bredare bild av den rådande situationen i Folkets Park.

Tabell 1 Granskade dokument.

Namn	Länk	Motivering	Hämtad
<i>Malmö Översiktsplan 2023</i>	Översiktsplan för Malmö 2023	Malmö översiktsplan användes som ett vägledande dokument för att förstå stadens syn på trygghet samt de övergripande ramar och målsättningar som har styrt arbetet med stadsutveckling.	5/2/2025
<i>Samordnad tillsyn inom tryggare Malmö 2023</i>	Rapportmall Miljöförvaltningen Numrerad	Användes för att förstå riktlinjer och metoder för hur Malmö stad arbetar kring trygghet.	4/2/2025
<i>Malmö områdesundersökning 2012</i>	Malmö områdesundersökning PDF Free Download	Malmö Trygghetsundersökning från 2012 har gett en djupgående inblick av invånarnas upplevelse av trygghet i området där Folkets Park är belägen. Rapporten har bidragit till att få ökad förståelse kring problembilden och behovet av trygghetsskapande insatser.	4/2/2025
Malmö stad (2023) Trygghet och säkerhet	Trygghet och säkerhet - Malmö stad	Publikationen från Malmö stad om trygghetsmätningen 2023 har använts för att få en uppdaterad förståelse kring hur invånarnas upplevelse av trygghet har utvecklats över tid. Det	5/2/2025

		har gett oss en aktuell kontext som kompletterar den mer djupgående analysen från 2012.	
Översyn av Folkets Park	Översyn av Folkets Park	Rapporten <i>Översyn av Folkets Park</i> har använts för att få en konkretiserad bild av planerade och genomförda insatser på fallstudieplatsen.	4/2/2025

3.2.3 Platsbesök och observationer

För att få en helhetsbild av trygghetsaspekterna i Folkets Park utfördes ett platsbesök med observationer. Inledningsvis genomfördes en promenad genom Folkets Park för att fånga dess atmosfär och dokumentera sinnesintryck genom ett dagboksinslag. Genom att observera ljud och visuella element identifierades faktorer som påverkade upplevelsen av parken. Dessa observationer berikade studien genom att ge en konkret förståelse av miljön. Vidare undersöktes Folkets Park utifrån CPTED-principerna: naturlig övervakning och aktivitetsfrämjande åtgärder för att få en djupare förståelse för hur den fysiska utformningen påverkar förutsättningarna för trygghet. Nedan beskrivs hur naturlig övervakning och aktivitetsfrämjande åtgärder har studerats i Folkets Park under platsbesöket.

Naturlig övervakning

För att analysera naturlig övervakning har synligheten från omgivande byggnader och den offentliga miljön observerats utifrån följande aspekter

- **Synlighet från fönster:** Identifierat byggnader runt parken och bedömt om det finns fönster eller balkonger med utsikt över parken, vilket kan bidra till att öka den sociala kontrollen och därmed minska brottsligheten.
- **Belysning:** Observerat och noterat belysningen vid huvudstråken, för att bedöma om dessa är tillräckligt upplysta, och om det finns områden där belysningen är otillräcklig eller trasig, vilket kan påverka tryggheten, särskilt under mörka timmar.
- **Hinder för insyn:** Dokumenterat i vilken utsträckning vegetation, byggnader eller andra strukturer blockerar sikten in i eller genom parken, vilket kan minska känslan av kontroll och säkerhet

Aktivitetsfrämjande

För att analysera aktivitetsfrämjande inslag i parken har utrustning och aktiviteter i parken kartlagts med fokus på följande:

- **Utrustning:** undersökning och dokumentation av de olika anläggningarna i parken, som lekplatser, bänkar, träningsredskap och caféer.
- **Möjligheter till olika aktiviteter:** Observerat parkens mångsidighet, målgrupp och intressen samt om öppettider och tillgång till aktiviteter vilket stödjer en ökad användning av parken.

3.3 Bearbetning av insamlat material

I denna del beskrivs hur det insamlade materialet har bearbetats och analyserats. För att skapa en tydlig struktur organiserades datan utifrån centrala teman som identifierades i litteraturstudien, såsom trygghet, CPTED-principer och brottsprevention. Det insamlade materialet användes för att vägleda fokus under observationerna i Folkets Park. Materialet var avgörande för att förstå och analysera hur tryggheten i parken kan tolkats. Litteraturen och det empiriska arbetet kategoriserades utifrån de valda CPTED-principerna för att skapa en överskådlig bild av aktivitetsfrämjande insatser och naturlig övervakning i Folkets Park.

3 Litteraturöversikt

I detta kapitel ligger fokus på hur trygghet och säkerhet i den offentliga miljön beskrivs i litteraturen, samt de strategier och metoder som används för att hantera dessa frågor. Kapitlet redogör även för riktlinjer kring hur kommuner kan implementera trygghetsarbete, samt presenterar bakgrunden till Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED), som fungerar som vårt teoretiska ramverk för att förstå och analysera trygghetsåtgärder i offentliga miljöer.

4.1 Begreppet Trygghet

Begreppen trygghet, säkerhet, rädsla och brott är nära sammanlänkade i diskussioner om trygghet i offentliga miljöer skriver forskaren och professorn i stadsbyggnad Carina Listerborn i sin bok *Om rätten att slippa skyddas, en studie av trygghetsskapande och brottsförebyggande projekt och kvinnors rädsla för att röra sig i stadens centrum* (2000). För att få en djupare förståelse för trygghet är det avgörande att tydliggöra betydelsen av dessa begrepp samt hur de förhåller sig till varandra. Listerborn (2000) påpekar att rädsla är ett komplext begrepp som traditionellt förknippas med negativa känslor, men som inte nödvändigtvis leder till negativa konsekvenser. I dagens samhälle är rädsla ofta förknippad med osäkerhet och bristande kunskap om människor, platser och situationer, och denna rädsla förstärks genom ryktesspridning och medierapportering (Listerborn, 2000). Boverket (2010) menar att detta beror på att tidigare erfarenheter och händelser i en viss miljö kan förstärka en känsla av otrygghet och påverka uppfattningen om området.

Säkerhet i offentliga miljöer relaterar till den faktiska risken att utsättas för brott inom en viss kontext eller situation (Listerborn, 2000). Rädsla i detta sammanhang handlar om individens upplevelse av att vara ett potentiellt offer för brott, och denna upplevelse påverkas av en kombination av personlig erfarenhet samt sociala och kulturella faktorer inom den specifika kontexten (Listerborn, 2000).

Otrygghet, å andra sidan, är en subjektiv känsla som relaterar till såväl säkerhet som rädsla för brott. Den formas av individens egen bedömning av säkerheten i en given situation och grundas på upplevelsen av risk och rädsla för brott, vilket i sin tur påverkas av såväl individuella erfarenheter som av sociala och kulturella faktorer i den aktuella miljön (Listerborn, 2000).

4.2 Trygghetsarbetet i offentliga miljöer

4.2.1 Människans känslor av osäkerhet och trygghet i stadsutvecklingen

Planeringsforskaren Lina Berglund Snodgrass (2015) skriver i sin artikel "Safety and Agonistic Conceptions of Public Life" i tidskriften *PlaNext – Next Generation Planning*, att planera staden för trygghet är beroende av de känslor

och osäkerheter som är kopplade till olika platser. Att planera för säkerhet innebär att införa normer och värderingar baserade på en ideologisk syn på vad som ska inkluderas på en plats (ibid.). Det finns ingen specifik riktlinje för samhällsutveckling som gynnar alla utan att exkludera vissa eftersom val alltid görs baserat på vem som inkluderas och vem som utesluts. Berglund Snodgrass (2015) förklarar vidare för att skapa trygghet måste olika aktörer inom stadsutveckling ha förståelse för den mångfald av uppfattningar om vad som skapar rädsla och otrygghet.

Enligt rapporten *Ungdomars Upplevelser av Trygghet och Otrygghet i Den Offentliga Miljön* (Egnell & Ivert, 2019) påverkas otryggheten i ett område av graden av rörelse och aktivitet. De tillfrågade ungdomarna i rapporten menar dock inte att de undviker ett visst område på grund av en känsla av otrygghet, utan snarare för att andra områden erbjuder fler aktiviteter (ibid.). En viktig aspekt som framhålls av ungdomarna i studien är vikten av att känna igen både platsen och människorna, vilket gör situationerna mer förutsägbara (Egnell & Ivert, 2019). Eftersom otrygghet är kopplat till rädsla, och att rädsla ofta handlar om det oberäknliga, kan en stadsmiljö uppfattas som farlig när oväntade element uppstår då det är ett samspel mellan sociala och fysiska strukturer (Berglund Snodgrass, 2015). Exempelvis är det inte mörkret i sig en mörk kväll, människor är rädda för utan det som döljer sig i mörkret - då människor har svårt att kalkylera risken för det som är dolt. Saknaden av kontroll och det okända skapar en känsla av otrygghet (Berglund Snodgrass, 2015).

4.2.2 Ansvar och samverkan i trygghetsarbetet

Staten och kommunen har ett gemensamt ansvar för att säkerställa tryggheten genom brottsförebyggande åtgärder (Berglund Snodgrass, 2015; Sou, 2024). Riktlinjer och åtgärder begränsas av faktorer som ekonomiska resurser, politiska prioriteringar och lagstiftning (Berglund Snodgrass, 2015). Kommunens geografiska storlek och invånarantal påverkar hur arbetet med trygghet bedrivs (Sandberg et al. 2017) och resursstarka områden upplevs som säkrare än resurssvaga (Boverket, 2023).

Rapporten *Rädsla och trygghet i ord och handling* från Sandberg et al. (2017) bygger på enkätsvar från 187 av Sveriges 290 kommuner. Genom att sammanställa resultaten identifierade rapporten strategier för hur kommuner kan arbeta för att öka tryggheten. Rapporten lyfter fram vikten av samarbete med olika aktörer, samt att involvera invånarna genom enkäter och studier. Samarbetet sker mellan aktörer både på det lokala planet såsom polis, stora fastighetsägare och näringslivet samt på det regionala och nationella planet som innefattar länsstyrelsen, landsting och andra kommuner (Sandberg et al. 2017). På en lokal nivå samverkar aktörer för att genomföra konkreta åtgärder, utbilda och engagera medborgare. Exempelvis kan Polisens roll i samverkan innefatta samverkansavtal och gemensamma insatser för att hantera brott och otrygghet inom kommunen. Lokala föreningar arrangerar nattvandringar och bidrar till att skapa trygga platser för ungdomar. I Göteborg har trygghetsvandringar etablerats som en metod för att identifiera otrygga platser ur ett vardagslivsperspektiv, och detta arbete har intensifierats genom Trygghetsrådets aktiva insatser (Forssell et al. 2010). På en regional och nationell nivå arbetar aktörerna med att ge stöd, resurser och skapa

riktlinjer för att hjälpa kommunerna med att utforma effektiva strategier för trygghetsarbetet (Sandberg et al. 2017).

Det finns flera rekommendationer och checklistor för brottsförebyggande åtgärder som syftar till att minska kriminalitet och öka tryggheten i den fysiska miljön, såsom *Bo Tryggt 05*, och *Design Against Crime* (Forssell et al. 2010). Här pekas också CPTED-principerna ut som ett tillvägagångssätt. Dessa riktlinjer präglas dock i hög grad av kriminologiska perspektiv, vilket kan bli problematiskt då olika angreppssätt måste tas i anspråk för att få en helhetsbild över kontexten för trygghetsarbetet (ibid.).

Enligt enkätsvaren från kommunerna i rapporten (Sandberg et al. 2017) har det visat sig att det som är mest framgångsrikt för arbetet med trygghet är politiskt stöd, samverkan både internt och externt, samt kunskap och engagemang. Denna samverkan innebär att arbetet utvidgas till att omfatta mer långsiktiga strategier, snarare än de fysiska kortsiktiga åtgärderna, där flera samhällsaktörer delar ansvaret. Det som tycks hindra trygghetsarbetet handlar om bristande resurser och en otydlig arbetsfördelning (Sandberg et al. 2017). Forssell et al. (2010) lyfter att kommuner ofta initierar omfattande trygghetsprojekt, men att uppföljning och utvärdering av dessa insatser sällan genomförs. Sandberg et al. (2017) skriver att trygghetsfrågor bör integreras i kommunens övergripande styrdokument och strategier för att säkerställa ett långsiktigt fokus på problematiken. År 2023 beslutade riksdagen om en lag (SFS 2023:196), att kommuner har ett ansvar för det brottsförebyggande arbetet, något som Sandberg et al. (2017) även belyst i sin rapport. Genom ett kunskapsbaserat underlag om brottsligheten ska kommunen ta ställning till behovet av åtgärder och säkerställa att dessa vidtas för att öka tryggheten (SFS 2023:196).

4.2.3 Fysiska åtgärder för trygghet

Kommunen ansvarar för kommunala, offentliga miljöer där förbättrad belysning, slyröjning och klottersanering ingår, som är viktiga för att skapa öppna och välkomnande miljöer (Sandberg et al. 2017). Sådana insatser ökar möjligheten att att få en god överblick över en plats och signalerar att platsen är trygg och välanvänd. En välskött miljö visar att människor bryr sig om området, medan god belysning minskar brottstillfällen genom att göra oönskad aktivitet mer synlig (Sandberg et al. 2017). Vegetationens utformning och hantering spelar en central roll för att påverka tryggheten i parker och bostadsområden enligt rapporten *Vegetationstyrning för ökad trygghet* (Gunnarsson, Jansson, Fors & Kristensson, 2012). Rapporten identifierar specifika egenskaper hos vegetation som bidrar till en ökad trygghetskänsla i utemiljöer. Bland annat betonas vikten av siktlinjer och att hålla vegetationen relativt öppen, då detta skapar en känsla av kontroll. På vissa platser, särskilt när tät vegetation finns på båda sidor om till exempel en gångväg, kan den skapa barriärer som minskar översikten och därmed försämrar trygghetskänslan. Detta beror på att en begränsad sikt gör det svårare att upptäcka potentiella hot i omgivningen. Gunnarsson et al. (2012) understryker också att vegetationens samspel med belysning och avståndet till gång- och cykelvägar är avgörande. Ett för stort avstånd mellan vegetationen och rörelsestråk kan skapa mörka områden som negativt påverkar tryggheten.

4.3 Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED)- en metod för att öka känslan av trygghet

Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED) är som tidigare beskrivet ett förhållningssätt till situationellt brottsförebyggande arbete (Boverket, 2023) och har sin utgångspunkt i de fysiska åtgärderna snarare än sociala insatser. De sex principer som ingår i Crime Prevention Through Environmental Design är Territorialitet, Tillträdeskontroll, Naturlig övervakning, Försvårande av Brottsgenomförande, Image och Aktivitesfrämjande.

4.3.1 Framväxten och idéerna bakom CPTED-principerna

Med avstamp i att otrygghet härstammar från rädslan att utsättas för brott (Berglund Snodgrass, 2015), tillämpas därför brottsförebyggande teorier och principer, såsom Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED), för att främja trygghet i offentliga miljöer. CPTED myntades av kriminologen Richard Carl Jeffery (1977) i sin bok med samma namn och bygger vidare på argument om strategisk utformning av den fysiska miljön som tagits upp av både Jane Jacobs (1961) och Oscar Newman (1972). Enligt Jefferys (1977) teori handlar brottsprevention bland annat om att fokusera på den fysiska miljön, snarare än att försöka påverka individens beteende genom samhällsbaserade insatser såsom utbildningsprogram, gruppterapi eller fängelsestraff.

Journalisten och stadsplaneringskritikern Jane Jacobs skriver i den klassiska boken *The Death and Life of Great American Cities* (1961) att känslan av trygghet påverkas av hur personer förhåller sig till andra människor i omgivningen. När människor omges av främlingar kan en osäkerhet inför det okända uppstå vilket kan leda till en upplevelse av otrygghet. Samtidigt minskar risken för brott när fler människor rör sig i det offentliga rummet, något som Jacobs (1961) beskriver som "ögon på gatan". Boverket (2010) beskriver att det blir allt vanligare att ersätta "ögon på gatan" med digitaliserade tjänster som kameraövervakning på platser som upplevs som osäkra eller brottsdrabbade, med målet att öka tryggheten. Boverket (2010) skriver också att kameraövervakning kan ha en motsatt effekt, då kameror kan signalera att en plats är otrygg och utsatt för brott, vilket kan försämra trygghetskänslan. Vidare förklarar Boverket (2010) att kameror inte kan ersätta den mänskliga närvaron, då människor i större utsträckning kan ingripa i osäkra situationer. Jacobs (1961) skriver att det som lockar människor till en plats och får dem att uppehålla sig där är aktiviteter och estetiska inslag. Oscar Newman skriver i *Defensible Space* (1972) att det också handlar om det naturliga flödet mellan aktiviteter. Han förklarar att rörelsen mellan olika funktioner uppstår när kvarter planeras i anslutning till livliga och välbesökta områden, vilket i sin tur kan bidra till att förebygga brott.

Newman (1972) betonar vikten av ett naturligt flöde mellan aktiviteter och menar att rörelse mellan olika funktioner främjas när kvarter planeras i anslutning till livliga och välbesökta områden, vilket i sin tur kan bidra till att förebygga brott och öka tryggheten. Jeffery (1977) menar att platser mellan funktionella områden, såsom parker och tomma passager, ofta blir brottsdrabbade nattetid då de saknar

funktion, social kontroll och naturlig övervakning. Särskilt parker pekas ut som utsatta, och han föreslår strategisk planering med aktiviteter som konserter, teatrar och caféer för att öka tryggheten.

Newman (1971) förklarar att tydliga gränser och definierade stråk stärker invånarnas känsla av territorialitet och ägandeskap. När en person kan avgöra om ett område är privat, semiprivat eller offentligt, skapas en naturlig social kontroll. Han betonar även vikten av att skapa samverkan mellan de som använder platsen, vilket får dem att känna ett ägandeskap och ett ansvar för området (Newman, 1971). Lika så förklarar Boverket (2010) att den sociala kontrollen är en viktig faktor för brottsförebyggande arbete, vilket innebär att människor som vistas i en miljö känner ansvar för att hålla den säker och ordnad. Detta kan innebära att ingripa vid misstänkta situationer, rapportera brott eller vara uppmärksam på omgivningen för att förhindra oönskade händelser (Boverket, 2010). Berglund Snodgrass (2015) skriver att ansvaret för tryggheten inte enbart ligger hos de offentliga aktörernas utan även hos de enskilda individerna och de som lever i samhället.

Newman (1971) betonar vikten av strategisk placering av fönster för att de boende ska få en god överblick av sin omgivning. Boverket (2010) beskriver att en sådan strategisk placering kan innefatta fönster på markplan, särskilt mot entréer. Vidare skriver Newman (1971) att fysiska hinder, som lås och staket, kan bidra till att förebygga brott. Enligt en analys från Tyréns undersökning *BoTrender08* om svenska boendetrender, uttrycker många människor en önskan om ett extra säkert område som är inhägnat och kräver portkod eller nyckel för att komma in (Boverket 2010). Enligt Brottsförebyggande rådet (BRÅ, 2000) leder dessa åtgärder till en ökad känsla av trygghet och kontroll över den aktuella platsen, vilket i sin tur främjar tryggare offentliga miljöer

4.3.2 CPTED-principernas definition och tillämpning

Det finns sex huvudprinciper som utgör Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED). De olika principerna kan benämnas på olika sätt beroende på den kontext de tillämpas i men deras grundläggande innebörd förblir densamma. Första gången principerna formulerades var av Jeffery (1977) och sedan dess har både trygghetsarbete och Jeffreys principer fortsatt att utvecklas. Medan kärninnehållet för principerna har förblivit oförändrat, har de anpassats över tid för att möta samtidens behov och utmaningar. Denna utveckling har varit nödvändig i takt med att både samhällsutvecklingen och trygghetsarbetet i städerna blivit mer komplexa och avancerade (Cozens & Love, 2015). Nedan följer en kortfattad och generaliserad beskrivning av de olika principerna, deras centrala innehåll samt exempel på hur arbetet med att implementera respektive princip kan se ut. Sammanfattningen nedan är Brottsförebyggande rådets tolkning och definition av begreppen för år 2023 (BRÅ, 2023).

(1) Territorialitet (Territorial reinforcement) som innebär social kontroll och personligt ansvar för ett område och på så vis då också minskar motivationen för potentiella gärningspersoner att begå brott. Territorialitetskänslan kan förstärkas genom användning av fysiska eller symboliska barriärer, som till exempel tydligt

markerade ingångar som separerar privata, offentliga och semioffentliga områden (BRÅ, 2025).

(2) Tillträdeskontroll (Access control) innebär att tillträde till platser eller byggnader begränsas genom antingen portkod, lås eller liknande. Detta försvårar uppsåt att begå brott.

(3) Naturlig övervakning (Surveillance) innebär att en plats övervakas på olika sätt, antingen informellt med fönster riktade mot platsen från närliggande byggnader eller genom att förbättra siktlinjer genom ökad belysning eller reducerade buskage. Övervakningen kan också vara mer formell genom övervakningskameror, väktare eller polis (ibid.). Att vara synlig medför att människor i omgivningen kan ingripa vid en oförutsedd händelse och på så sätt ökar tryggheten och säkerheten på platsen (Boverket, 2010).

(4) Försvårande av brottsgenomförande (Target hardening) innebär användning av tydliga barriärer som lås, staket och inbrottslarm och minskar möjligheten att begå brott (BRÅ, 2025).

(5) Image (Image management) innebär att platser som är attraktiva att vara på exempelvis genom att laga belysning, ta bort sönderslagna fönster och ta bort skräp. På så vis signalerar ordning en känsla av att platsen används och sköts om och minskar risken för brott (ibid.).

(6) Aktivitetsfrämjande (Legitimacy activity support) handlar om att öka människors användning av platser för positiva aktiviteter, till exempel genom etablera caféer eller lekplatser. Även placering av busshållplatser eller parkeringsplatser ökar aktiviteten och genomströmningen av människor i området (ibid.).

Denna uppsats kommer att fokusera mer ingående på två centrala principer: naturlig övervakning och aktivitetsfrämjande, då vi fokuserar på dessa i vår analys för den valda platsen genom att analysera hur design och aktiviteter kan påverka tryggheten i Folkets Park.

Avslutningsvis har litteraturöversikten möjliggjort identifiering av viktiga teman och insikter kring trygghet i offentliga miljöer. De koncept och riktlinjer som belysts ger en tydlig förståelse för hur trygghet kan uppnås och främjas i praktiken. Med denna teoretiska grund kan studien nu fördjupa sig i metodiken för att undersöka tryggheten i Folkets Park genom tillämpning av CPTED-principerna.

4 Exemplet Folkets Park Malmö

I denna del av arbetet redogörs för hur Malmö stad arbetar med trygghet och hur tryggheten upplevs i staden med specifikt fokus på Folkets Park. Genom att använda Folkets Park som ett exempel illustreras Malmös strategi för att främja trygghet i offentliga miljöer. Kontexten för Folkets Park beskrivs, med ett dagboksinslag. Vidare undersöktes Folkets Park med utgångspunkt från de två CPTED-principerna, aktivitetsfrämjande och naturlig övervakning.

5.1 Dokumentstudie

5.1.1 Upplevd trygghet i Malmö

En omfattande undersökning av trygghetsupplevelser i Malmö genomfördes 2012 i samarbete mellan Malmö högskola, Malmö stad, Polisen och Räddningstjänsten Syd (Ivert et al. 2013). Studien är baserad på en enkät med 7965 slumpmässigt utvalda respondenter, i åldern 18 till 85 år, och syftade till att kartlägga invånarnas upplevelser av trygghet och ordningsstörningar i sin boendemiljö i Malmö. Svarsfrekvensen var drygt 50%. Ett av de undersökta delområdena var Innerstaden, där områden som Möllevången och Norra Sofielund ingår och ligger i direkt anslutning till Folkets Park (ibid.).

Områdesundersökningen visar att observationer av alkoholanvändning rapporterades av 64,6 % i Möllevången och 50 % i Norra Sofielund. (Ivert et al. 2013, se bilaga 2). Våldsamma uppträdanden observerades av cirka 10 % i båda områdena under samma period (se bilaga 2). Medan vapenförekomst inte noterades i Möllevången, har 2,4 % i Norra Sofielund rapporterat att de sett någon bära vapen (ibid. se bilaga 3).

Även narkotikarelaterade frågor har undersökts i trygghetsmätningarna genom åren, där resultaten visar på variationer över tid (Ivert et al. 2013; Malmö stad, 2023a; Polismyndigheten, 2024a). I undersökningen från 2012 uppgav 13,8% av de boende i Möllevången och 14,3% i Norra Sofielund att de hade observerat narkotikaförsäljning i området (Ivert et al. 2013, se bilaga 3). Enligt trygghetsmätningen från 2023 minskade de upplevda problemen med narkotikaanvändning i offentliga miljöer med två procent mellan 2022 och 2023 när Malmö som helhet analyserades (Malmö stad, 2023a). Trots denna generella minskning identifierades Möllevången fortfarande som ett problemområde i fråga om droghandel och relaterad kriminalitet (ibid.). Den senaste trygghetsundersökningen från Polismyndigheten (2024a) visar att över hälften av de boende i Möllevången har observerat narkotikaförsäljning under det senaste året, vilket är mer än dubbelt så högt som genomsnittet för hela Malmö (20%).

Enligt trygghetsmätningen från 2012 har Möllevången och Norra Sofielund de högsta andelarna ja-svar när det gäller uppfattningen om bråk och slagsmål som ordningsstörande moment, bland de högsta siffrorna bland de undersökta stadsdelarna i Innerstaden (Ivert et al. 2013, se bilaga 1). Sofielund visade högre

resultat när det kom till den upplevda risken för att bli överfallen eller misshandlad, där 23,8 % av invånarna rapporterade denna känsla, jämfört med 15,4 % i Möllevången. (Ivert et al. 2013, se bilaga 4).

Resultaten från trygghetsundersökningarna i Malmö över åren visar på förändringar i invånarnas upplevelse av trygghet, men också på återkommande orsaker som påverkar säkerheten i vissa områden (Ivert et al. 2013; Malmö stad, 2023a; Polismyndigheten, 2024a). Enligt trygghetsundersökningen från 2012 varierade invånarnas upplevelse av trygghet inom Innerstaden, där det i genomsnitt rapporterades fler sociala och fysiska ordningsstörningar jämfört med Malmö som helhet (Ivert et al. 2013, se bilaga 1).

Trygghetsundersökningen från 2023 som inkluderar resultat från Malmös alla områden (Malmö stad, 2023a) visar att allt fler invånare känner sig trygga att vistas utomhus på kvällen, och att färre avstår från aktiviteter på grund av otrygghet. Färre rapporterade brott och problem med bråk och slagsmål noterades, men andelen som utsatts för fysiskt våld hade ökat något (ibid.).

I en sammanställning från Polisens trygghetsmätning från 2024 framkom att nedskräpning och skadegörelse i utemiljön betraktas som ett betydande problem av nästan hälften av respondenterna i Innerstaden (Polismyndigheten, 2024a).

I linje med dessa resultat konstaterar Ivert et al. (2013;135) att "Områden med hög andel kommersiella faciliteter och nöjesaktiviteter (köpcentrum, barer, restauranger, m.m.) har högre nivåer av ordningsproblem, brott och otrygghet än andra områden." Ivert et al. (2013) diskuterar att en stor mängd olika aktiviteter medför en större blandning av människor som i sin tur försvårar möjligheten att bilda en kollektiv styrka. Det kan även locka människor som är våldsamma som ofta upplevs oberäknliga och kan skapa farliga situationer (Ivert et al. 2013).

5.1.2 Malmös stads arbete med trygghet

I relation till Malmö stads ställningstagande om att staden ska växa inåt och därmed utvecklas till en tät, grön och blandad stad (Malmö Stad, 2023b) betonas de utmaningar som följer denna utveckling där frågor om trygghet, tillgänglighet och social sammanhållning kräver särskilt uppmärksamhet. Ett av målen är att Malmö ska vara en stad som alla grupper upplever som tryggt och inkluderande. Segregation kan leda till att olika normer råder i olika stadsdelar vilket kan skapa osäkerhet och otrygghet. För att hantera dessa utmaningar tar översiktsplanen stöd i både nationella mål och FN:s *Agenda 2030* (ibid.).

För att säkra tryggheten i staden har Malmö sedan 2017 arbetat med satsningen *Tryggare Malmö* (Miljöförvaltningen, 2024). Kommunstyrelsen avsatte då 5,5 miljoner kronor för att genomföra trygghetsskapande åtgärder, bland annat genom fokuserad myndighetstillsyn. En rapport från 2023 framtagen i samarbete med miljöförvaltningen, syftar till att minska brottsligheten och öka tryggheten i staden (Miljöförvaltningen, 2024). Genom samverkan mellan kommunala och statliga myndigheter adresserar projektet flera av de utmaningar som rör brottslighet och otrygghet. Arbetet knyter även an till FN:s globala mål, där nio av delmålen i

Agenda 2030 ingår i trygghetsarbetet i Malmö. Följande delmål från *Agenda 2030* ingår i *Tryggare Malmö*: (1) Ingen fattigdom, (3) Hälsa och välbefinnande, (5) Jämställdhet, (8) Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, (10) Minskad ojämlikhet, (11) Hållbara städer och samhällen, (12) Hållbar konsumtion och produktion, (16) Fredliga och inkluderande samhällen och (17) Genomförande och partnerskap (Miljöförvaltningen, 2024).

För att öka tryggheten i Möllevången och närliggande områden samverkar olika aktörer inom *Tryggare Malmö* för att analysera och samordna satsningar utifrån en aktuell lägesbild (Miljöförvaltningen, 2024). Satsningarna har innefattat placering av ordningsvakter som har blivit en tydlig del av gatubilden och fungerar som viktiga samarbetspartners till Polisen. Deras uppgift är inte bara att hantera ordningsstörningar utan även att skapa goda relationer med boende och besökare. 2023 kom beslutet att göra en utvidgad satsning för att även innefatta områden som Folkets Park, Södevärn och Rådmansvägen. Budgeten för detta arbete beslutades att vara 6,5 miljoner kronor (ibid.).

Vid "knarkrondellen" sattes kameror upp 2017 för att minska droghandeln vid Folkets Park. Enligt en artikel från SVT Nyheter (2017) menar dock Polisen att langarna bara flyttade sin verksamhet till närliggande områden. Sju år senare, 2024, fattade Polismyndigheten (2024b) beslut om att införa kameraövervakning med hjälp av drönare i områden i och omkring Möllevången, vilket visar på att åtgärderna har utvecklats för att hantera ett fortsatt problem med droghandel och kriminalitet i området.

5.1.3 Lokalisering

Folkets Park är beläget i Malmös innerstad vid Amiralsgatan i stadsdelen Möllevången, angränsande till Norra Sofielund (se Figur 2).

Figur 2 Orienteringskarta över Malmö innerstad där Folkets Park Malmö är utmarkerad. (Ezmap.co, 2025) [Karta] [26-02-2025]

5.2 Folkets Park Malmö idag

Figur 3. Den norra entrén till Folkets Park Foto: Amanda Eriksson

Figur 4. Jaktpaviljongen bakom buskarna Foto: Amanda Eriksson

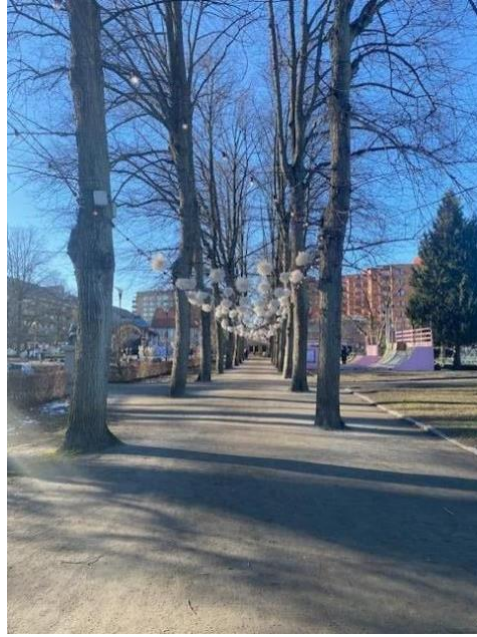
Figur 5. Sidovägg med affischer över aktiviteterna i folkets park. Foto: Amanda Eriksson

Figur 6. Underhållsarbete av isrink. Foto: Klara Hochhalter

Figur 7. Rosen. Foto: Klara Hochhalter

*Figur 8. Belysning i träden
Foto: Klara Hochhalter*

*Figur 9. Paradgatan vid norra
ingången Foto: Klara Hochhalter*

*Figur 10. Folkparksgrillen
Foto: Klara Hochhalter*

5.2.1 Folkets Park i Malmös utveckling och historia

Innan Folkets Park anlades 1891 fanns en tidigare park i den nuvarande södra delen av området. Denna park skapades som en trädgård och park till Möllevångsgården, som tillhörde affärsmannen Frank Suell, och var öppen för allmänheten under 1800-talet (Malmö stad, 2024). På 1890-talet köpte Malmö Socialdemokratiska förening parken och omvandlade den till Folkets Park. År 1920 expanderades parken genom tillägget av den nuvarande norra delen, där ett tivoli med karuseller och åkattraktioner etablerades. Parken fick en stark koppling till arbetarrörelsen, och blev en naturlig samlingspunkt underorstrejken 1909 (ibid.).

Under 1930-talet förändrades parkens besökargrupp och inriktning. Den tidigare starka kopplingen till socialdemokratin och arbetarrörelsen tonades ned, och Folkets Park blev mer politiskt neutral. Parken började attrahera människor från alla samhällsklasser, vilket ledde till att ägarna såg en potential för en bredare publik (Malmö stad, 2024). Tivolit i Folkets Park avvecklades senare och 2014 upprättades det politiskt antagna *Program för utveckling av Folkets Park* med förslag på hur parken skulle förändras och utvecklas (Malmö stad, 2016). Programmet togs fram på initiativ av Tekniska nämnden (Knutsson, 2022).

År 2021 fattade nämnden beslut om att investera i en rad utvecklingsprojekt, bland annat etableringen av Parktorget, färdigställande av lekplatser, nya picknick- och grillplatser, förbättrad belysning och ett nytt huvudgångstråk (Knutsson, 2022). Arbetet inleddes 2022. Tekniska nämnden initierade också en översyn, genomförd av fastighets- och gatukontoret, för att förbättra parkens drift, underhåll och verksamhet. Tidigare brister i samarbetet mellan förvaltningarna som ansvarar för parken identifierades, vilket skapade behov av en gemensam inriktning för parkens utveckling (ibid.). Översynen visade att både byggnader och offentliga miljöer behövde åtgärdas, samt att en samordnad plan för underhåll och utveckling borde tas fram. Samarbetsmodeller ska även etableras för att stärka parkens varumärke och attraktionskraft. Målet är att ytterligare förstärka Folkets Park som ett året-runt-besöksmål och en mötesplats, vilket har varit en del av Tekniska nämndens handlingsplan sedan 2018 (Knutsson, 2022). Parken spelar en central roll som en mötesplats för lokalsamhället, och det betonas att offentliga rum ska fyllas med aktiviteter som främjar social hållbarhet och tillgänglighet (ibid.).

5.2.2 Dagboksanteckning: Observation av miljö i Folkets park

Nedan följer en dagboksanteckning från en promenad genom Folkets park i Malmö.

Dagboksanteckning, en promenad genom Folkets Park Malmö:

Onsdag 19/2/2025. Klockan är 13.00. Det är sportlov, och parken sjuder av liv – betydligt fler besökare än veckan innan vid samma tid. Vi går in från den norra entrén (se figur 3) och möts av ett valv dekorerat med stora isformationer. Detta är en del av parkens tema för vintersäsongen. Vid ingången finns en sidovägg med affischer över aktiviteterna i Folkets Park (se figur 5). Framför oss sträcker sig en tydlig huvudgång, som en nedskalad paradgata med utsmyckade lyktor (se figur 9). Denna del av parken känns ljus och öppen. Barn klättrar på en rosformad skulptur och en bit bort vid en stenmur sitter någon och dricker öl (se figur 7). I bakgrunden hörs skränet från exotiska fåglar i Terrariet.

Längs paradgatan når vi Isbanan (se figur 6), där majoriteten av parkens besökare samlats och vi ser två ordningsvakter patrullera området. Moriskan reser sig framför oss och fungerar som en tydlig gräns mellan parkens norra och centrala del. Här förändras atmosfären – parkkänslan avtar och ersätts av ljudet av hög popmusik från en glassbar. Vid Folkparksgrillen har familjer slagit sig ner för att njuta av vintersolen under lunchpausen (se figur 10). Den stora mängden människor skapar en känsla av trygghet, men när vi betraktar platsen genom utifrån begreppet trygghet framträder även detaljer som annars lätt skulle kunna förbises. Bakom buskarna intill jaktpaviljongen (se figur 3), delvis skymda, står två personer – vad gör de? Längre bort ser vi ensamma besökare, och frågan smyger sig på: varför är de här själva när alla andra är med sällskap?

I den södra delen av parken förändras landskapet. Rummen blir mindre, vegetationen tätare, och sikten begränsas. Här infinner sig en känsla av nöjespark – konstverk gömmer sig bland träden, ljusslingor slingrar sig mellan grenarna (se figur 9). Labyrintliknande gångar leder till lekplatser där barn leker, medan vuxna övervakar från bänkar intill. I mitten av denna gröna djungel ligger plaskdammen, nu omvandlad till en isbana. Vissa ytor här känns odefinierade och övergivna – aktivitetsområden som ligger i dvala under vintern, platser som mest fungerar som genomfartsleder mellan mer livfulla zoner. På andra sidan Moriskan tunnas folkmängden ut och känslan av att befinna sig på baksidan av något smyger sig på – en plats avsedd för varutransporter, en bortglömd gränd.

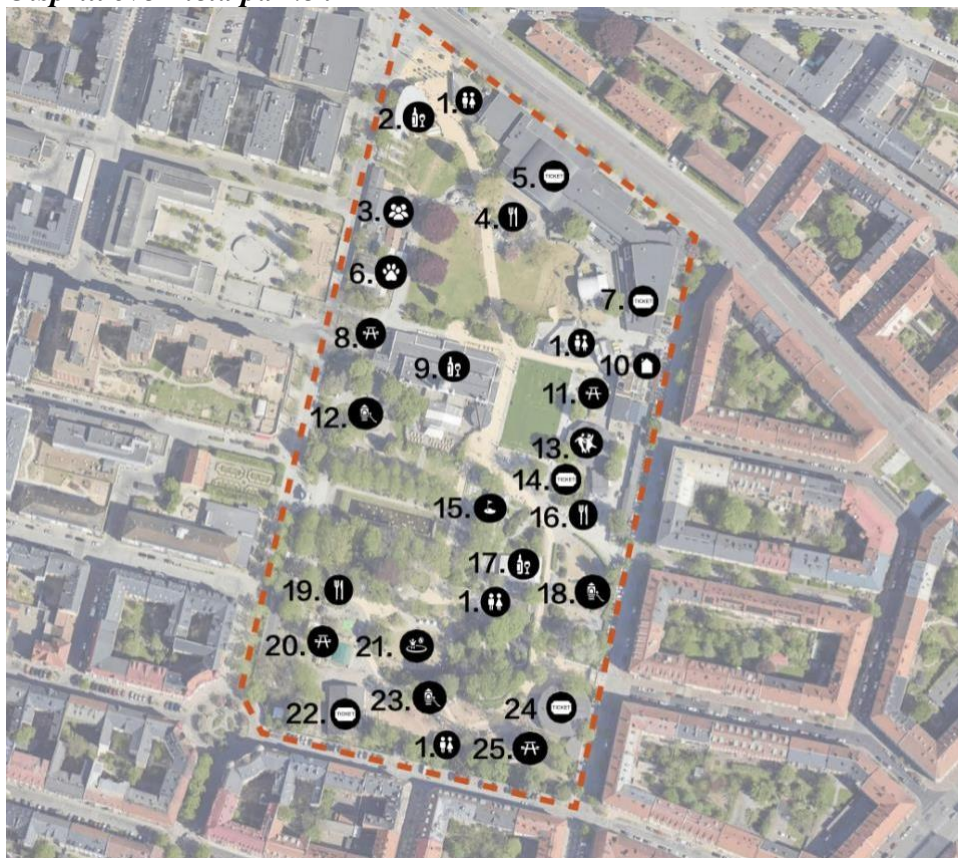
5.3 Folkets Park utifrån CPTED- principerna

I denna del presenteras var de aktivitetsfrämjande åtgärderna i Folkets Park för att få en tydligare bild av hur parkens utformning fungerar idag samt beskriva den naturliga övervakningen. Den naturliga övervakningen utgår ifrån synlighet från fönster och vilka hinder för sikt som finns på platsen idag.

5.3.1 Aktiveringsfrämjande

Aktivitetsfrämjande innebär inslag som uppmuntrar användning av platsen för positiva aktiviteter, vilket kan minska risken för brott (BRÅ, 2025; Jacobs, 1961). Nedan beskrivs de aktivitetsfrämjande inslagen i Folkets Park, utifrån utrustning och möjligheter för olika åldersgrupper, öppettider och intressen.

Utspritt över hela parken

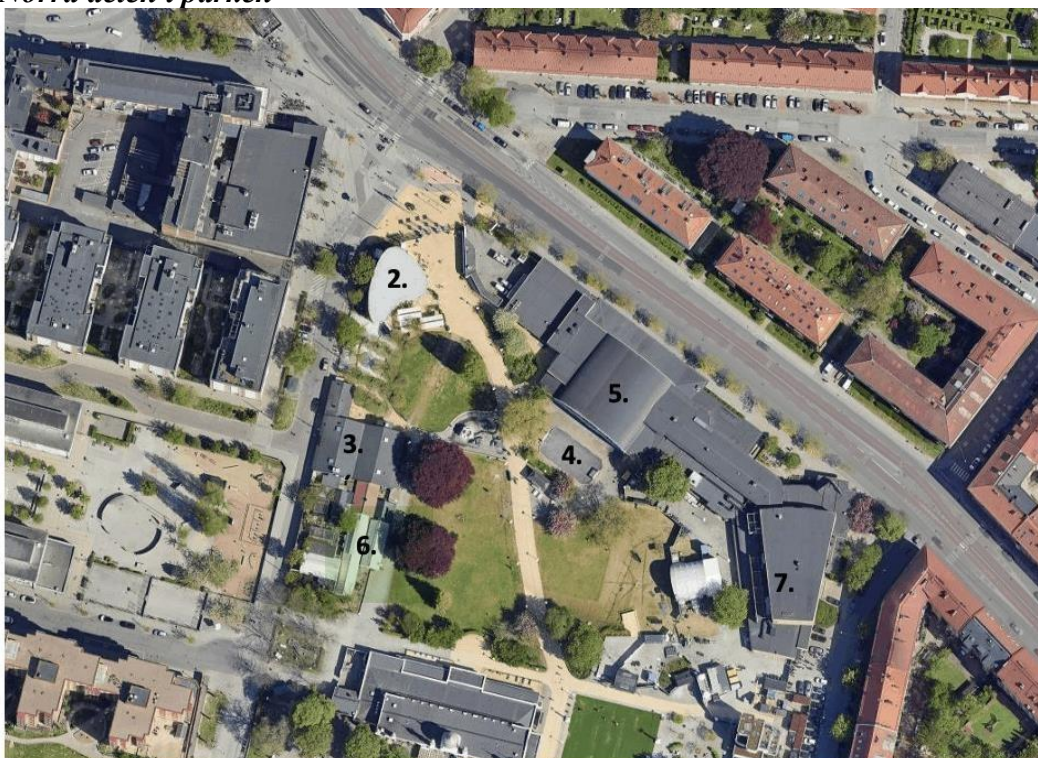

Figur 3 Orienteringskarta över Folkets Park Malmös aktivitetfrämjande områden. (Ezmap.co numrering tillagt i efter hand) [13-02-2025]

Tabell 2 Tabell över aktivitetsfrämjande områden över hela parken

Namn	Typ av aktivitet	Målgrupp	Öppettider
(1) Offentlig toalett	Toalett	Alla	Sommarhalvåret 8-22 Vinterhalvåret 8-20

Norra delen i parken

Figur 4 Orienteringskarta över Folkets Park Malmös aktivitet främjande områden för den centrala delen. (Ezmap.co numrering tillagt i efter hand) [13-02-2025]

Tabell 3. Tabell över aktivitetsfrämjande områden över norra delen

Namn	Typ av aktivitet	Målgrupp	Öppettider
(2) Boulebar Folkets Park	Bar och boule	Unga vuxna och uppåt	Sommarhalvåret, ca 15.00-01.00
(3) Fryshuset	Ungdomscenter, utbildning, sociala projekt, passionerade intressen	Ungdomar	15.00-00.00 året runt
(4) Kastanjekiosken	Kiosk	Alla	Sommarhalvåret
(5) Amiralen	Lokal för nöje, krogshower, stand-up, konferenser, utställningar, konserter, andra evenemang	Eventbaserat, ungdomar och uppåt	Efter bokat event
(6) Malmö reptilcenter/Terrariet	Terrarie, reptilcenter	Alla	Året runt, 10-17
(7) Nöjesteatern	Klassisk scen för teater, revy, stand-up, musikal	Alla	Efter bokat event

Centralt i parken

Figur 5 Orienteringskarta över Folkets Park Malmös aktivitet främjande områden för den centrala delen. (Ezmap.co numrering tillagt i efter hand) [13-02-2025]

Tabell 4. Tabell över aktivitetsfrämjande områden över centrala delen

Namn	Typ av aktivitet	Målgrupp	Öppettider
(8) Franska torget	Mötesplats	Alla	Dygnet runt
(9) Moriska paviljongen	Nöjesplats, nattklubb, stand-up, konserter, teater, dans, scenkonst	Unga vuxna och uppåt, eventbaserat	Efter bokad event
(10) Parkkontoret	Kontaktcenter	Alla	Året runt, kl. 8-17
(11) Parktorget	Mötesplats, yta för olika evenemang	Alla	Dygnet runt, efter event
(12) Skaterampen	Aktivitetsyta för skateboard	Ungdomar	Dygnet runt
(13) Brändan	Sommartid dansbana, vintertid lokal för skridskouthyrning	Alla	Dans efter utsatt tid Skridskouthyrning kl. 10-17
(14) Galleri Jaktpaviljongen	Galleri, utställning	Alla	Sommarhalvåret, olika öppettider
(15) Äventyrsgolf och glassbar	Minigolf och glassförsäljning	Alla	Sommarhalvåret kl. 11-16
(16) Folkparksgrillen	Kiosk, matförsäljning	Alla	Sommarhalvåret, kl. 10-21

Södra delen av parken

Figur 6 Orienteringskarta över Folkets Park Malmös aktivitet främjande områden för den södra delen. (Ezmap.co numrering tillagt i efter hand) [13-02-2025]

Tabell 5. Tabell över aktivitetsfrämjande områden över södra delen

Namn	Typ av aktivitet	Målgrupp	Öppettider
(17) Far i hatten	Restaurang och mötesplats för mat, dryck, kultur och musik	Unga vuxna och uppåt	kl. 12-01
(18) Lekplats	Lekplats	Barn	Dygnet runt
(19) Sally's café	Café	Barnfamiljer, alla	Varierar
(20) Folkets trädgård	Mötesplats, går att hyra för barnkalas	Barn och barnfamiljer	Året runt, bokning möjlig sommarhalvåret
(21) Plaskdammen	Plaskdamm sommarhalvåret, skridskobana vinterhalvåret	Barn, barnfamiljer	Dygnet runt
(22) Ridhuset	Lokal för olika ändamål	Alla	Varierar
(23) Lekplats	Lekplats, skyltat som 'Barnens Område'.	Barn	Dygnet runt
(24) Barnens scen	Scen för teater, cirkus och musik	Barn och ungdomar	Året runt kl. 9-17
(25) Grillplatsen	Plats för grillning	Alla	Dygnet runt

Sammanfattning av de Aktivitetsfrämjande åtgärderna

Parkens norra del är främst riktad mot äldre ungdomar och unga vuxna, medan den södra delen är mer anpassad för barn och familjer, något som finns markerat med skyltar med texten ”Barnens område”. Den centrala delen fungerar som en mötesplats för alla åldrar och utnyttjas för olika evenemang som hålls i parken (se figur 3). Toaletter finns tillgängliga på flera ställen i parken, men de är stängda under natten. Folkets Park i Malmö erbjuder ett brett utbud av aktiviteter och mötesplatser året runt, med ett särskilt fokus på kultur och nöje. Parkens aktiviteter anpassas efter årstid och tematiseras för vinter, vår, sommar och höst, vilket gör att både lokaler och ytor används på olika sätt beroende på säsong. Aktiviteterna är strategiskt placerade för att skapa ett flöde och rörelse mellan de olika delarna av parken. Under sommarhalvåret erbjuds ett större antal aktiviteter och längre öppettider i parken, vilket troligen beror på att många människor är lediga under denna period. Dessutom är flera av parkens aktiviteter väderberoende, vilket kan påverka både utbudet och besöksstrycket.

5.3.2 Naturlig övervakning

Naturlig övervakning innebär att en plats övervakas på olika sätt (BRÅ 2025). Synligheten är viktig för att öka tryggheten och säkerheten, då den gör det möjligt för människor i omgivningen att snabbt ingripa vid en oförutsedd händelse. När individer är synliga kan åskådare agera vid behov, vilket bidrar till en känsla av säkerhet på platsen (Boverket 2010). Nedan beskrivs de faktorer som synlighet från fönster, belysning och hinder för insyn i Folkets Park.

Synlighet till fönster:

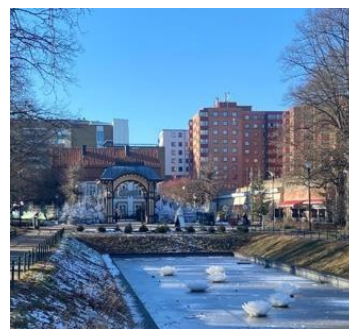
Parken ligger centralt i Malmö, omgiven av flervåningshus. Fönster som är synliga från parken varierar beroende på var man befinner sig (se figur 17). Synligheten är störst vid entréerna, som ligger närmast flerbostadshusen. I parkens centrum är synligheten begränsad, då avståndet till närliggande fönster är stort och flera hinder, som andra byggnader och vegetation, blockerar siktlinjerna. Utsikten till fönstren för byggnader belägna inom parken är goda, särskilt i den norra delen. I den södra delen skymmer vegetationen synen (se figur 15 och 16).

*Figur 15. Reptilcentret.
Foto: Amanda Eriksson*

*Figur 16. Folkparkskontoret
Foto: Amanda Eriksson*

*Figur 17. Entré och
höghusen som övervakar
parken i bakgrunden. Foto:
Klara Hochhalter.*

Belysning:

Parkens huvudstråk är belysta (Se figur 18). Denna belysning kompletteras av lampor som är upphängda i träden (Se figur 20) samt av ljusinstallationer, exempelvis det lysande hjärtat som är placerat på en kulle inom parkens vegetation eller ljusslingorna i träden (Se figur 19).

*Figur 18 Upphängningen av lampor i träden.
Foto: Klara Hochhalter*

*Figur 7. Lampor i träden.
Bredvid konstverket av en "vanlig bordslampa"
Foto: Amanda Eriksson*

*Figur 20. Stationära lyktstolpar som är placerade över hela parken.
Foto: Klara Hochhalter*

Hinder för insyn:

Den södra delen av parken består av flera öar av vegetation (se figur 21). Detta skapar olika rum men försvårar också insynen till de aktiviteter som pågår i området. Den norra delen har däremot stora och öppna ytor där insyn och siktlinjer är långa och många. Parken omgärdas av ett stängsel och flera av parkens tillhörande byggnader är placerade intill områdesgränsen, vilket delvis blockerar sikten in i parken. På den östra sidan övergår stängslet till ett högt staket, som angränsar parkens byggnader, som inte går att se igenom. I parkens sydvästra hörn, vid den så kallade 'knarkrondellen', skapas en visuell barriär av en hög mur, vilket blockerar insikten (se figur 22). På övriga delar av stängslet är det möjligt att se igenom, men vegetation på flera ställen döljer delar av sikten in i parken. De få platser där det är möjligt att se in i parken från de närliggande områdena återfinns vid de stora breda entréerna (se figur 23). Insynen in i parken varierar mycket mellan sommar och vinter då vegetationens lövmassa varierar.

*Figur 21. Vegetation på sen-vinterhalvåret. .
Foto: Amanda Eriksson*

*Figur 8. Mur som blockerar insynen till parken.
Foto: Amanda Eriksson*

*Figur 23. Stora entrén som har tydliga siktlinjer in till parken.
Foto: Amanda Eriksson*

Sammanfattning av den naturliga övervakningen

Sammanfattningsvis är de möjligheter som finns för naturlig övervakning utifrån parkens gränser begränsade, då siktlinjerna är blockerade och synligheten från omgivande fönster är låg. Inom parkens gränser är dock den norra delen tydligt synlig från fönster, vilket förbättrar övervakningen. I parken finns det långa siktlinjer och öppna ytor som bidrar till en bättre naturlig övervakning. Däremot har den södra delen få och korta siktlinjer, och det finns färre bostadshus i närheten, vilket gör att besökare i parken inte blir lika synliga. Parkens belysning är god och underlättar synligheten på natten, vilket bidrar till ökad övervakning. Många av parkens aktiviteter är strategiskt placerade för att säkerställa god synlighet både från fönster inom parken och från omgivande byggnader. Bänkar och andra aktivitetsområden är också placerade så att de ger en översikt över hela parken, vilket ökar säkerheten genom att människor kan se varandra och interagera. Synligheten förstärks ytterligare av att Malmö stad har valt att placera ordningsvakter i området, vilket gör det lättare för dem att övervaka och snabbt reagera på händelser när de inträffar.

5. Diskussion

I denna del presenteras diskussionen, metoddiskussionen och vidare forskning

6.1 Diskussion

Syftet med denna uppsats har varit att undersöka hur trygghet kan upplevas och påverkas genom utformningen av den offentliga miljön. Detta har genomförts genom att analysera de faktorer som påverkar känslan av trygghet i offentliga rum, med särskilt fokus på Folkets Park i Malmö och tillämpningen av principerna för Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED). I litteraturstudien framgår det att trygghet är en subjektiv upplevelse som påverkas av individens bakgrund, erfarenheter och förväntningar (Listerborn, 2000). Detta innebär att olika personer kan uppfatta samma plats på olika sätt. Trots detta går den faktiska säkerheten i en offentlig miljö att påverka genom specifika åtgärder. Genom att förbättra både säkerheten och känslan av kontroll kan upplevelsen av trygghet stärkas. (Listerborn, 2000).

Under fallstudien av parken noterades att flera olika åldersgrupper använder parken samtidigt. Detta kan förklaras av parkens varierande aktiviteter, som riktas till olika åldersgrupper och är tillgängliga under stora delar av dygnet vilket gör att olika grupper interagerar med varandra. Forskning visar att när en grupp besökare, till exempel barnfamiljer, etablerar ett område som sitt eget kan detta bidra till en ökad känsla av trygghet och social kontroll (Berglund Snodgrass, 2015). Ivert et al. (2013) diskuterar att en stor mängd olika aktiviteter medför en större blandning av människor som i sin tur försvårar möjligheten att bilda en kollektiv styrka. Skapandet av specifika zoner för olika grupper är ett effektivt sätt att främja social kontroll och skapa en plats som känns attraktiv för flera olika grupper (Newman, 1971). Det är dock inte garanterat att dessa zoner endast används av de avsedda grupperna, vilket noterades under platsbesöket. Parken har i vissa delar förtydligat för vem området avser genom att skylta exempelvis för "Barnens område" i parkens södra del. Andra delar av parken innehåller färre lekplatser och fler aktiviteter riktat för en äldre målgrupp, exempelvis "Boulebaren" eller "Far i Hatten". Ivert et al. (2013) belyser att områden med en högre andel kommersiella faciliteter såsom barer och nöjesaktiviteter ofta har högre nivåer av ordningsproblem, brott och otrygghet, något som även framkommer i trygghetsmätningarna runt Möllevången (Ivert et al. 2013; Malmö Stad, 2023a; Polismyndigheten, 2024a). Detta visar på att strategier för att skapa trygga miljöer inte enbart går att påverka genom mängden aktiviteter, utan även typen av aktivitet och målgrupperna som lockas till dessa.

Resultaten från trygghetsundersökningarna visar på problematiken för områdena som gränsar till Folkets Park (Ivert et al. 2013; Malmö stad, 2023a; Polismyndigheten, 2024a). Malmö stad har genomfört flera åtgärder för att förbättra tryggheten i området (Miljöförvaltningen, 2024). Eftersom områdena kring Folkets Park, såsom knarkrondellen, är utsatta för brott, sprids otryggheten till Folkets Park (Ivert et al. 2013; Malmö Stad, 2023a; Polismyndigheten, 2024a).

Trygghetskänslan hos individer behöver inte nödvändigtvis grundas på egna erfarenheter av otrygghet, utan kan istället påverkas av faktorer som ryktesspridning, exempelvis genom medierapportering (Listerborn, 2000; Boverket, 2010). Därmed påverkar omgivande områdens brottslighet upplevelsen av trygghet i Folkets Park, redan innan man direkt har erfarenhet av den faktiska tryggheten på platsen. Händelser i ett område, som Sofielund, påverkar upplevelsen av trygghet i det angränsande området, Möllevången, och på samma sätt påverkar händelser i Möllevången trygghetsupplevelsen i Folkets Park. Exempelen från trygghetsmätningarna visar att de problem som identifierats i området är ett ganska utbredd fenomen, vilket sträcker sig över en större geografisk yta än enbart Folkets park (Ivert et al. 2013; Malmö stad, 2023a; Polismyndigheten, 2024a). Resultaten tyder på att det finns en dynamik mellan olika områden inom Innerstaden, vilket innebär att insatser för att öka tryggheten måste beakta både lokala och mer omfattande faktorer.

Närmare undersökning av Malmö stads trygghetsarbete visar att staden betonar vikten av samverkan mellan olika aktörer för att skapa och upprätthålla trygga offentliga miljöer (Miljöförvaltningen, 2024). Knutsson (2022) menar att denna samverkan har brister i Folkets Park, särskilt mellan förvaltningen och de som ansvarar för parkens skötsel. Detta har lett till att parken inte underhålls på ett sätt som gör den attraktiv för alla besökare. Detta är problematiskt, eftersom en väl underhållen och attraktiv offentlig plats tenderar att locka fler besökare, vilket i sin tur bidrar till att minska osäkerheten och skapar en tryggare miljö (Gunnarsson et al. 2012). Dessutom anpassas parkens utformning efter årstiderna, vilket säkerställer att aktiviteter som lockar besökare alltid finns tillgängliga och därmed stärker både parkens attraktionskraft och dess potential för trygghet (Jacobs 1966; Jeffery 1977). Ett större flöde av människor i det offentliga rummet minskar risken för brott och ökar tryggheten (Jacobs 1966). Detta går i linje med CPTED-principernas utformning för brottsprevention (BRÅ, 2025) och förståelsen för den upplevda tryggheten i Folkets Park kan således ses som en effekt av både den fysiska utformningen och den sociala dynamiken i parken, där närvaron av människor bidrar till en ökad känsla av säkerhet och gemenskap.

En konkret insats som Malmö stad har genomfört är installationen av kameror runt Folkets Park som en åtgärd för att minska brottsligheten (SVT Nyheter, 2017). Kamerorna kan fungera som ett komplement till den naturliga övervakningen, vilket knyter an till naturlig övervakning, en av principerna för Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED). Enligt Boverket (2010) kan dock kamerorna inte fullt ut ersätta den mänskliga närvaron, särskilt inte vid akuta situationer, eftersom kamerorna inte har möjlighet att ingripa vid en farlig situation. Detta är en negativ aspekt av att ersätta naturlig övervakning med kameror. En viktig skillnad mellan kameror och naturlig övervakning är att den mänskliga närvaron signalerar att någon finns där och kan ingripa om det behövs (ibid.). Kamerorna erbjuder däremot inte samma känsla av trygghet och kan snarare skapa osäkerhet, då deras närvaro signalerar att platsen varit utsatt för brott tidigare, vilket kan uppfattas som en indikation på otrygghet (Boverket, 2010).

Ytterligare en insats som Malmö stad har nyttjat är ordningsvakter. Dessa ökar säkerheten i Folkets Park (Miljöförvaltningen, 2024). Ordningsvakter har bättre möjlighet att ingripa vid incidenter och är bättre rustade för att hantera situationer som kan bli farliga, jämfört med allmänheten. Dock kan vetskapen om ordningsvakternas syfte, att övervaka och upprätthålla ordning, ge intrycket av att platsen är osäker, på liknande sätt som kamerorna kan ge detta intryck. (Boverket, 2010). Detta kan i sin tur skapa en känsla av otrygghet. Samtidigt kan ordningsvakternas närvaro ge en känsla av säkerhet.

Litteraturstudien visar på att metoder för att skapa trygga miljöer ofta kan vara paradoxala och skapa olika känslor beroende på individens erfarenheter och perspektiv. En plats som aktivt arbetar med trygghet kan å ena sidan skapa en känsla av säkerhet, men å andra sidan kan det också signalera att området är mer utsatt än andra platser (Boverket, 2010). En plats som har anpassats för att öka tryggheten kan uppfattas som mer osäker, då det signalerar att ett hot existerar men hanteras, medan en plats utan synliga säkerhetsåtgärder kan ge ett starkare intryck av trygghet, eftersom det inte finns några tecken på osäkerhet. Detta belyser en osäkerhet kring att förutspå effekterna av principerna för CPTED när de tillämpas i offentliga miljöer.

6.2 Metoddiskussion

Eftersom trygghet är ett komplext och mångfacetterat begrepp, fokuserade litteraturstudien särskilt på Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED). Studien utgår från teorier grundade i kriminologiska perspektiv, vilket ger en förståelse för trygghetsarbetet men tenderar att fokusera på brottslighet och dess konsekvenser. Denna ansats täcker därför inte alla de komplexa sociala och samhällseliga aspekter som är viktiga för ett heltäckande trygghetsarbete. För att verkligen förstå och adressera de underliggande orsakerna till otrygghet krävs en helhetssyn som inkluderar dessa bredare samhällseliga perspektiv.

Vid platsbesöket undersöktes Folkets Park utifrån CPTED-principerna aktivitetsfrämjande åtgärder och naturlig övervakning. Detta resulterade i att fokus för platsbesöket riktades mot specifika delar av parken och dess funktioner som berörde våra valda principer. Bedömningen av tryggheten i parken baserades således på dessa principer och de resultat som framkom. Det bör dock påpekas att andra principer, såsom Territorialitet, Tillträdeskontroll, Image och Försvårande av brottsgenombörande, inte undersöktes, vilket påverkat studiens resultat. Eftersom dessa olika delar hänger ihop och utan att belysa alla delar blir det svårare att få en djupare förståelse för hur de samspelar i trygghetsarbetet. Dessutom har den djupare samhällsstrukturen inte beaktats, vilket ytterligare begränsar helhetsbilden av trygghetsarbetet."

En utmaning med fallstudien var att erhålla aktuella dokument om trygghetsmätningar i Malmö från Polismyndigheten, då många av dessa inte är offentligt tillgängliga. De resultaten från trygghetsmätningar som fanns tillgängliga är från 2012. För att få en bild av den aktuella tryggheten användes istället polisens webbplatser och medierapportering, där mer generaliserade

resultat av trygghetsmätningarna i Malmö presenterades, snarare än specifika resultat för enskilda områden.

Platsbesöket genomfördes under vinterhalvåret, vilket påverkade parkens aktiviteter, då dessa var anpassade till säsongen. Folkets Park anpassar teman på aktiviteter beroende på årstid, och det är troligt att parken används på ett annat sätt under sommarhalvåret än under vinterhalvåret. Det kalla klimatet påverkade även växtligheten, och parkens växter hade inte sitt fulla lövverk under vintermånaderna, vilket påverkade den naturliga övervakningen i parken. Siktlinjer som var fria under vintern kan vara blockerade av lövverk under sommaren, vilket kan påverka den visuella kontrollen och säkerheten i parken. Inom detta arbete var det inte möjligt att anpassa fallstudien utefter årstid givet de aktuella tidsramarna. Vi valde att inte genomföra observationer vid flera tidpunkter, då vi bedömde att detta troligtvis inte skulle ha påverkat vårt resultat. Fokus låg på att analysera förutsättningarna för naturlig övervakning och aktivitetsfrämjande, vilket innefattar en bedömning av parkens aktiviteter, belysning, siktlinjer och hinder för insyn snarare än att undersöka mängden människor. Variationen i antal människor skulle sannolikt ha varit den största faktorn för skillnader mellan olika observationer.

6.3 Vidare forskning

I vidare forskning skulle det vara aktuellt att undersöka fler av principerna inom Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED) för att fördjupa förståelsen av de faktorer som påverkar tryggheten i den offentliga miljön. Eftersom flera av dessa principer överlappar varandra, vore det relevant att studera hur de samverkar och uttrycks i praktiken inom ramen för en specifik plats, såsom Folkets Park. I vidare forskning hade det varit relevant att undersöka tryggheten i parken ur andra perspektiv, exempelvis de sociala strukturerna, för att uppnå en djupare förståelse för vad som påverkar tryggheten, snarare än att enbart analysera frågan ur ett kriminologiskt perspektiv. Med tanke på att trygghet är kontextberoende, skulle det även vara värdefullt att jämföra olika platser eller kommuner för att undersöka hur trygghetsarbete kan variera och om det finns några gemensamma mönster eller samband mellan olika områden. En annan aspekt som skulle kunna bidra till en djupare förståelse är att komplettera metoden med intervjuer, både med boende i området och med personer utan någon direkt koppling till platsen. Detta skulle ge insikter i hur tryggheten upplevs av dem som bor i området, samt hur parken betraktas av externa individer, särskilt i relation till mediebild och rykten som ofta påverkar allmänhetens uppfattning av platsen. Genom att inkludera både interna och externa perspektiv kan forskningen ge en mer nyanserad bild av de faktorer som påverkar upplevelsen av trygghet.

Slutsatser

I denna del presenteras uppsatsens slutsatser i punktform baserat på frågeställningarna som behandlats i uppsatsen.

Hur kan forskningslitteraturen, med fokus på CPTED, bidra med strategier och metoder för trygghet i offentliga miljöer?

Hur kan upplevelsen av tryggheten i Folkets Park Malmö förstås utifrån CPTED?

- Trygghet i Folkets Park är en subjektiv känsla som formas av individens bedömning av säkerhet, baserat på rädsla, risk för brott och påverkan från personliga, sociala och kulturella faktorer. Därmed blir trygghetsarbetet en paradoxal process, där olika åtgärder och anpassningar kan ge både fördelar och nackdelar.
- Folkets Park fungerar idag som en social mötesplats som präglas av ett stort antal aktivitetsfrämjande åtgärder. Dessa åtgärder bidrar inte bara till att öka rörelsen och aktiviteten på platsen, utan främjar även den naturliga övervakningen. Genom att skapa en miljö med hög synlighet och interaktion mellan besökare ökar känslan av trygghet i parken.
- Angränsande områden med hög brottslighet och tillsammans med medias rapportering, kan bidra till att skapa en känsla av otrygghet även i områden där brottsligheten är låg.
- Åtgärder som kameror och ordningsvakter kan förbättra den faktiska säkerheten på en plats, men de kan också minska känslan av trygghet genom att indikera att området tidigare varit otryggt.
- Resultaten visar att parkens förvaltning har genomfört flera specifika åtgärder för att förbättra tryggheten, såsom ökad belysning och renovering av befintliga strukturer. Dessa insatser syftar till att skapa en mer inkluderande och trygg miljö för alla besökare.

Referenser

- Berglund Snodgrass, L. (2015) *Safety and agonistic conceptions on public life. PlaNext – Next Generation Planning*. Volym 1. Sida 50.
<https://journals.aesop-planning.eu/index.php/planext/article/view/9/7> [23-01-2025]
- Boverket (2010) *Plats för trygghet: inspiration för stadsutveckling*. Upplaga 1. Boverkets Publikationsservice.
https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2010/plats_for_trygghet.pdf
- Boverket (2023) *Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED)*
<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/stadsutveckling/brottsforebyggande-och-trygghetsskapande-atgarder/metoder/fysiska-atgarder/cpted/> [23-01-2025]
- Bryman, A. (2018) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Upplaga 3. Liber. Stockholm
- Brottsförebyggande rådet (2000) *Brottsförebyggande åtgärder i praktiken. Rapport 2000:1*. Brottsförebyggande rådet.
https://bra.se/download/18.1e21615019329787e394cd3/1731773005157/2000_1_i_deskrift3_brottsforebyggande_atgarder_i_praktiken.pdf
- Brottsförebyggande rådet, (2025) *Situationell prevention*
<https://bra.se/kunskapsstod/metodstod-och-verktyg/situationell-prevention#h-LäsMer> [23-01-2025]
- Cozens, P. Love, T. (2015) *A Review and Current Status of Crime Prevention through Environmental Design (CPTED)*. Volym 30. Los Angeles, CA: SAGE Publications
<https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/0885412215595440>
- Egnell, S. Ivert, A-K. (2019) *Ungdomars upplevelser av trygghet och otrygghet i den offentliga miljön*. Malmö universitet, institutionen för kriminologi.
https://bidmalmö.se/wp-content/uploads/2020/10/FoU-2019.5_epub.pdf
- Forssell, R. Listerborn, C. Anderson, M. (2010) *Trygghet som en jämställdhetsfråga: utvärdering av boverkets regeringsuppdrag: att stärka tryggheten i stads- och tätortsmiljöer ur ett jämställdhetsperspektiv*. Centrum för tillämpad arbetslivsforskning. Malmö Högskola. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1420373/FULLTEXT01.pdf>
- Gunnarsson, A. Jansson, M. Fors, H. Kristensson, E. (2012) *Vegetationsstyrning för ökad trygghet*. Rapport 2012:13 Sveriges lantbruksuniversitet.
- Jacobs, J. (1961). *The Death and Life of Great American Cities*. London: Pimlico, 2000
https://www.petkovstudio.com/bg/wp-content/uploads/2017/03/The-Death-and-Life-of-Great-American-Cities_Jane-Jacobs-Complete-book.pdf
- Jeffery, C. R. (1977) *Crime prevention through environmental design*. Upplaga 2. California: Sage publications inc.
<https://archive.org/details/crimepreventiont0000jeff/page/226/mode/2up>

- Knutsson, S. (2022) *Översyn av folkets park*. Fastighets och gatukontoret
<https://motenmedborgarportal.malmo.se/welcome-sv/namnder-styrelser/servicenamnden/mote-2023-03-28/protocol/utredning-folkets-park-2022-08-11pdf?downloadMode=open> [04-02-2025]
- Listerborn, C. (2000) *Om rätten att slippa skyddas, en studie av trygghetsskapande och brottsförebyggande projekt och kvinnors rädsla för att röra sig i stadens centrum*. Göteborg: Chalmers Repro.
- Ivert, A-K. Chrysoulakis, A. Kronkvist, K. Torstensson Levander, M. (2013) *Malmö områdesundersökning 2012, Lokala problem, brott och trygghet*. Institutionen för kriminologi, Malmö Högskola
<https://docplayer.se/8203746-Malmo-omradesundersokning-2012.html>
- Malmö stad, (2016) *Flygande utveckling av Folkets Park*.
<https://www.mynewsdesk.com/se/malmo/pressreleases/flygande-utveckling-av-folkets-park-1442357> [03-03-2025]
- Malmö stad, (2023a) *Trygghet och säkerhet*,
<https://malmo.se/Fakta-och-statistik/Trygghet-och-sakerhet.html> [03-03-2025]
- Malmö stad, (2023b) *Översiktsplan för Malmö 2023*.
https://gis.malmo.se/oversiktsplan/2022/bilder/%C3%96P2023_antagen_av_KF_2_8_september_2023.pdf [05-02-2025]
- Malmö stad, (2024) *Folkets park*
<https://malmo.se/Uppleva-och-gora/Arkitektur-och-kulturarv/Malmos-historia/Platser-och-byggnader/Parker-strander-och-naturomraden/Folkets-Park.html> [05-02-2025]
- Malmö stad, (2025) *Välkommen till folkets park*
<https://malmo.se/Folkets-Park.html> [12-02-2025]
- Miljöförvaltningen (2024) *Samordnad tillsyn inom Tryggare Malmö 2023 - För ett rättvist och tryggt Malmö (1/2024)*
<https://malmo.se/download/18.2ba2679118dace5aad2638/1708612801444/MN-2024-460-Tryggare%20Malm%C3%B6%20-%20Rapport%202023.pdf>
- Newman, O. (1972) *Defensible Space*. New York: The Macmillan company.
<https://archive.org/details/defensiblespace0000osca>
- Polismyndigheten, (2024a) *Frågor och svar om trygghetsundersökning 2024* [Internt material].
- Polismyndigheten, (2024b) *Kamerabevakning i Malmö*. 17 September
<https://polisen.se/aktuellt/nyheter/syd/2024/september/kamerabevakning-med-dronare-i-malmo/> [26-02-2025]
- Region Skåne (2022) *Regionplan för Skåne 2022 - 2040 Samrådsredogörelse*. Region Skåne Kristianstad
https://utveckling.skane.se/siteassets/samradsredogorelse_211001.pdf
- Sandberg, L. Branden, J. Rönnblom, M. Coe, A. Hudson, C. (2017) *Rädsla och trygghet i ord och handling* Umeå: Umeå Universitet <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1339496/FULLTEXT01.pdf>

- SFS 2023:196 Lag (2023:196) *Om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.* Justitiedepartementet. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2023196-om-kommuners-ansvar-for_sfs-2023-196/
- Sou, Statens offentliga utredningar (2024) *Vägar till ett tryggare samhälle, Åtgärder för att motverka återfall i brott.* Elanders Sverige AB. Stockholm. <https://www.regeringen.se/contentassets/561b1db68f9d407ea799f0454e2793fc/vagar-till-ett--tryggare-samhalle-sou-202454.pdf>
- SVT Nyheter (2016) *Granne: Folkets Park har blivit "Knarkets park".* <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/granne-folkets-park-har-blivit-knarkets-park> [26-02-2025]
- SVT Nyheter (2017) *Kameraövervakning mot knark på innergårdar.* 24 Maj. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/kameraovervakning-mot-knark-pa-innergardar> [26-02-2025]

Bilaga 1

Tabell 2 Andelen respondenter per delområde i stadsområde Innerstaden som uppfattar sociala ordningsstörningar som ett problem i bostadsområdet (i procent) (Ivert et al. 2013).

Delområde	Ungdomsgäng		Störande grannar		Berusade personer		Folk som bråkar och slåss	
	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej
Allmänna sjukhuset	26,3	73,7	36,8	63,2	31,6	63,2	26,3	73,7
Annelund	56,8	40,5	40,5	56,8	24,3	73,0	21,6	73,0
Flensburg	14,3	85,7	50,0	50,0	35,7	64,3	21,4	78,6
Lönngården	26,9	69,2	34,6	61,5	46,2	42,3	23,1	73,1
Möllerången	53,8	46,2	15,4	83,1	63,1	36,9	47,7	52,3
Norra Sofielund	52,4	45,2	40,5	59,5	52,4	45,2	35,7	59,5
Södervärn	33,3	66,7	10,0	90,0	66,7	33,3	23,3	76,7
Södra Sofielund	61,9	35,7	21,4	78,6	23,8	76,2	42,9	54,8
Östra Sorgenfri	45,5	52,7	32,7	67,3	34,5	65,5	21,8	74,5
Dammfri	5,8	90,4	11,5	86,5	5,8	90,4	1,9	96,2
Fridhem	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	97,6
Fågelbacken	6,4	93,6	12,8	87,2	8,5	91,5	0,0	100,0
Hästhagen	2,4	97,6	4,9	95,1	12,2	87,8	0,0	97,6
Kronborg	6,1	93,9	15,2	84,8	15,2	81,8	6,1	93,9
Kronprinsen	7,4	92,6	29,6	70,4	22,2	77,8	0,0	100,0
Mellanheden	13,9	86,1	8,3	91,7	5,6	94,4	5,6	94,4
Ribersborg	5,6	94,4	8,3	91,7	5,6	91,7	4,6	94,4
Rönneholm	5,9	94,1	16,2	82,4	10,3	88,2	2,9	97,1
Solbacken	0,0	95,7	4,3	95,7	4,3	95,7	0,0	100,0
Teatern	8,7	91,3	8,7	91,3	8,7	91,3	4,3	95,7
Västervång	3,4	96,6	3,4	96,6	3,4	96,6	0,0	100,0
Total	20,8	78,2	19,3	80,2	22,9	75,6	13,8	84,9

Notera: Kategorin "Ja" innefattar svarsalternativen "Ja, ett stort problem" samt "Ja, ett litet problem" medan kategorin "Nej" innefattar svarsalternativet "Inget problem".

Bilaga 2

Tabell 4 Andelen respondenter per delområde i stadsområde Innerstaden som senast observerade en berusad person, någon som trakasserade eller uppträdde våldsamt mot en annan person samt någon som skadade eller förstörde någon annans egendom i sitt bostadsområde (i procent) (Ivert et al. 2013)..

Delområde	En berusad person			Någon som trakasserade eller uppträdde våldsamt			Någon som skadade eller förstörde egendom		
	Nyligen	Länge sedan	Aldrig	Nyligen	Länge sedan	Aldrig	Nyligen	Länge sedan	Aldrig
Allmänna sjukhuset	42,1	42,1	15,8	5,3	52,6	42,1	5,3	36,8	57,9
Annelund	32,4	48,6	18,9	10,8	40,5	48,6	8,1	32,4	59,5
Flensburg	57,1	21,4	21,4	0,0	71,4	28,6	0,0	42,9	57,1
Lönngården	53,8	34,6	11,5	3,8	61,5	34,6	3,8	30,8	65,4
Möllevången	64,6	29,2	4,6	10,8	55,4	30,8	3,1	40,0	55,4
Norra Sofielund	50,0	42,9	7,1	9,5	54,8	35,7	11,9	45,2	42,9
Södervärn	66,7	30,0	3,3	10,0	63,3	26,7	10,0	43,3	46,7
Södra Sofielund	19,0	50,0	23,8	9,5	52,4	38,1	4,8	52,4	40,5
Östra Sorgenfri	30,9	40,0	27,3	3,6	38,2	58,2	1,8	25,5	70,9
Dammfri	13,5	40,4	44,2	1,9	17,3	78,8	3,8	21,2	75,0
Fridhem	7,1	42,9	47,6	0,0	11,9	88,1	0,0	14,3	85,7
Fågelbacken	21,3	59,6	17,0	0,0	23,4	74,5	0,0	19,1	78,7
Hästhagen	29,3	51,2	19,5	0,0	26,8	73,2	4,9	24,4	70,7
Kronborg	15,2	42,4	42,4	0,0	18,2	81,8	0,0	21,2	78,8
Kronprinsen	29,6	55,6	11,1	0,0	33,3	66,7	0,0	11,1	88,9
Mellanheden	13,9	41,7	44,4	0,0	27,8	72,2	0,0	33,3	66,7
Ribersborg	14,8	47,2	38,0	0,9	21,3	77,8	0,0	21,3	78,7
Rönneholm	25,0	54,4	20,6	1,5	25,0	73,5	2,9	23,5	73,5
Solbacken	13,0	39,1	43,5	0,0	8,7	91,3	0,0	13,0	87,0
Teatern	13,0	56,5	30,4	0,0	21,7	78,3	0,0	17,4	82,6
Västervång	3,4	51,7	44,8	0,0	3,4	96,6	0,0	20,7	79,3
Total	29,3	43,9	25,6	3,2	34,7	61,7	2,9	28,1	68,7

Notera: Kategorin "Nyligen" innefattar svarsalternativen "Idag eller igår" samt "Förra veckan" medan kategorin "Länge sedan" innefattar svarsalternativen "Förra månaden", "Förra året" samt "Mer än ett år sedan".

Bilaga 3

Tabell 5 Andelen respondenter per delområde i stadsområde Innerstaden som senast observerade någon som bar vapen samt någon som sålde droger i sitt bostadsområde (i procent) (Ivert et al. 2013).

Delområde	Någon som bar vapen			Någon som sålde droger		
	Nyligen	Länge sedan	Aldrig	Nyligen	Länge sedan	Aldrig
Allmänna sjukhuset	0,0	5,3	94,7	5,3	21,1	73,7
Annelund	0,0	5,4	94,6	0,0	21,6	78,4
Flensburg	0,0	21,4	78,6	14,3	14,3	71,4
Lönngården	0,0	7,7	88,5	3,8	15,4	80,8
Möllevången	0,0	15,4	83,1	13,8	26,2	58,5
Norra Sofielund	2,4	7,1	90,5	14,3	14,3	71,4
Södervärn	3,3	6,7	86,7	6,7	33,3	56,7
Södra Sofielund	0,0	16,7	81,0	9,5	19,0	69,0
Östra Sorgenfri	0,0	10,9	87,3	5,5	12,7	80,0
Dammfri	1,9	1,9	96,2	0,0	3,8	96,2
Fridhem	0,0	2,4	97,6	2,4	0,0	97,6
Fågelbacken	0,0	0,0	97,9	2,1	0,0	95,7
Hästhagen	2,4	0,0	97,6	0,0	0,0	100,0
Kronborg	0,0	0,0	100,0	0,0	3,0	97,0
Kronprinsen	0,0	0,0	100,0	0,0	3,7	96,3
Mellanheden	0,0	0,0	100,0	0,0	5,6	94,4
Ribersborg	0,0	2,8	96,3	0,9	6,5	92,6
Rönneholm	0,0	2,9	97,1	0,0	2,9	97,1
Solbacken	0,0	0,0	100,0	0,0	4,3	95,7
Teatern	0,0	0,0	100,0	0,0	13,0	87,0
Västervång	0,0	3,4	96,6	0,0	3,4	96,6
Total	0,5	5,2	93,5	3,7	10,7	85,0

Notera: Kategorin "Ofta" innefattar svarsalternativen "Ja, mycket ofta" samt "Ja, ganska ofta".

Bilaga 4

Tabell 7 Andelen respondenter per delområde i stadsområde Innerstaden som oroar sig för att bli överfallen eller misshandlad och/eller utsatt för hot eller trakasserier (i procent) (Ivert et al. 2013).

Delområde	Överfallen eller misshandlad			Hot eller trakasserier		
	Ofta	Sällan	Aldrig	Ofta	Sällan	Aldrig
Allmänna sjukhuset	5,3	47,4	47,4	10,5	47,4	42,1
Annelund	24,3	43,2	29,7	16,2	40,5	40,5
Flensburg	7,1	14,3	78,6	7,1	7,1	85,7
Lönngården	7,7	38,5	53,8	11,5	42,3	46,2
Möllevången	15,4	47,7	36,9	12,3	44,6	43,1
Norra Sofielund	23,8	45,2	28,6	28,6	38,1	31,0
Södervärn	20,0	46,7	33,3	13,3	40,0	46,7
Södra Sofielund	7,1	57,1	35,7	7,1	47,6	45,2
Östra Sorgenfri	7,3	50,9	41,8	7,3	41,8	50,9
Dammfri	9,6	30,8	59,6	9,6	23,1	67,3
Fridhem	0,0	26,2	71,4	0,0	14,3	83,3
Fågelbacken	0,0	27,7	70,2	0,0	25,5	72,3
Hästhagen	2,4	24,4	73,2	0,0	19,5	80,5
Kronborg	6,1	36,4	57,6	6,1	27,3	66,7
Kronprinsen	0,0	33,3	66,7	0,0	29,6	70,4
Mellanheden	8,3	33,3	58,3	8,3	30,6	61,1
Ribersborg	2,8	28,7	67,6	2,8	20,4	75,9
Rönneholm	2,9	19,1	77,9	2,9	16,2	80,9
Solbacken	0,0	8,7	91,3	0,0	13,0	87,0
Teatern	8,7	30,4	60,9	4,3	34,8	60,9
Västervång	0,0	20,7	79,3	0,0	13,8	86,2
Total	7,6	33,8	58,1	7,1	29,4	63,0

Notera: Kategorin "Ofta" innefattar svarsalternativen "Ja, mycket ofta" samt "Ja, ganska ofta".